

УДК 342.553

DOI 10.32366/2523-4269-2018-64-3-25-32

Ільницький Михайло Степанович,

кандидат юридичних наук

(Всеукраїнська громадська організація
«Громада і Закон», м. Київ)

ORCID: <https://orcid.org/0000-0001-7132-3366>

РОЗВИТОК ЗАКОНОДАВСТВА ПРО САМОВРЯДУВАННЯ В УКРАЇНІ

Вибори місцевого самоврядування – це ключовий елемент політичної системи країни. Сучасна виборна система має відповідати принципам демократії та народовладдя, забезпечувати максимальний рівень прозорості проведення виборів, сприяти постійній конкуренції у владі на засадах виконання політичними силами завдань державного розвитку, розвитку області, міста, району, селища, села. Вибори – це єдиний спосіб формування органів місцевого самоврядування, що отримують право діяти від імені громади та мають повноваження на ухвалення загальнообов'язкових рішень на відповідній території. Для України залишається потреба досконалої виборчої системи, яка б відповідала сучасному рівню створення демократичних країн світу і враховувала історичні, культурні, економічні, політичні та інші національні особливості.

Ключові слова: *міське самоврядування; народовладдя; вибори; політичні партії; виборча система; законодавство.*

Вступ. Міське самоврядування об'єктивно можливе лише в умовах незалежності і суверенітету держави, воно є формою народовладдя і реалізацією прав людини на участь в суспільному житті і в управлінні державними справами. Роль місцевого самоврядування набуває особливого значення в умовах розбудови громадянського суспільства.

Мета і завдання статті полягають в аналізі національного законодавства, яке регулює діяльність місцевого самоврядування та в дослідженні шляхів удосконалення, організації діяльності місцевого самоврядування, розвитку виборчого законодавства.

Стан наукової розробленості тематики статті знайшов своє вираження в наукових працях М. Ю. Бурдіна, В. А. Греченка, В. П. Кириченка, С. Д. Сворака, О. М. Головка, А. М. Шульги, інших дослідників і практиків, але напередодні виборчих кампаній, що мають відбутись в Україні в 2019 році, необхідно провести додаткове дослідження проблем відродження і розвитку місцевого самоврядування як форми народовладдя.

Виклад основного матеріалу. Міське самоврядування об'єктивно можливе лише в умовах суверенітету держави, тому вказаний інститут народовладдя активно почав формуватися після здобуття Україною незалежності. Початок формування самоврядування нового типу поклато прийняття Декларації про державний суверенітет України, за якою народ України визначався єдиним джерелом державної влади. Повновладдя народу мало реалізовуватись на основі Конституції Республіки як безпосередньо, так і через народних депутатів, обраних до Верховної і місцевих Рад Української РСР [1].

7 грудня 1990 року було прийнято Закон Української РСР «Про місцеві Ради народних депутатів Української РСР і місцеве самоврядування». Вказаний закон ще в умовах радянської дійсності проголосив такі принципи місцевого самоврядування, як народовладдя; законність; самостійність і незалежність Рад народних депутатів у межах своїх повноважень; захист прав, свобод і законних інтересів громадян, соціальна справедливість; виборність Рад народних депутатів, органів територіальної самоорганізації громадян, їх під-

контрольність, підзвітність і відповідальність перед населенням; колегіальність тощо, а також відмова від принципу демократичного централізму у відносинах між радами різних рівнів [2, с. 3]. Ліквідовувалось також структурне двовладдя рад, тому що голова ради ставав одночасно головою виконавчого комітету. Разом з тим закон запровадив функціональне двовладдя, оскільки місцеві ради проголошувались одночасно і органами самоврядування і органами державної влади, що фактично порушувало вертикаль виконавчої влади [2, с. 2]. Після проголошення незалежності України 26 березня 1992 року було прийнято закон «Про місцеві ради народних депутатів та місцеве і регіональне самоврядування», за яким місцеве самоврядування визначалось як територіальна самоорганізація громадян для самостійного вирішення безпосередньо або через органи, які вони обирають, усіх питань місцевого життя в межах Конституції України, законів України та власної фінансово-економічної бази. Регіональне самоврядування визначалось як територіальна самоорганізація громадян для вирішення безпосередньо або через органи, які вони утворюють, питань місцевого життя в межах Конституції України та законів України [2, с. 1]. Разом з тим вказаний закон проголосив інший дуалізм: на основі виконавчих комітетів утворювались державні адміністрації на чолі з представниками Президента України, що привело до істотного зменшення можливостей рад управляти місцевими справами та поглиблювало конфлікт між керівниками органів місцевого самоврядування та місцевих органів державної виконавчої влади.

Закон України «Про формування місцевих органів влади і самоврядування», що був прийнятий 3 лютого 1994 року, проголошував ради всіх рівнів органами місцевого самоврядування. Відповідно до вказаного Закону, голови рад, крім районних у місті, обирались шляхом прямих виборів і за посадою очолювали виконавчі комітети. Ради областей, районів, міст Києва та Севастополя наділялись функціями органів державної влади [3].

Після проведення в 1994 році позачергових виборів Президента України статус вказаних органів змінився, оскільки новообраний Президент мав власне бачення функціонування місцевих органів влади. 6 серпня 1994 року було видано Указ Президента України «Про забезпечення керівництва структурами державної виконавчої влади на місцях», за яким встановлювалась підзвітність та підконтрольність Президенту голів районних і обласних рад та виконавчих комітетів з питань здійснення делегованих повноважень державної виконавчої влади [4].

Упродовж 1994–1995 років в Україні здійснювався пошук нових моделей побудови системи органів влади, відзначалась конфронтація між органами влади, що завершилася політичною кризою та прийняттям 8 червня 1995 року Конституційного договору між Верховною Радою України та Президентом України, який фактично ввів у дію Закон України «Про державну владу і місцеве самоврядування в Україні». За цим законом місцевими органами державної виконавчої влади проголошувались державні адміністрації, які очолювали голови відповідних рад. Право призначати керівників адміністрацій отримав Президент України [5]. Обласні і районні ради знову перетворились у так звані «декоративні» органи, що імітували місцеве самоврядування на регіональному рівні.

Місцеві вибори 1998 року відбувались за новим законом «Про вибори депутатів місцевих рад та сільських, селищних, міських голів», прийнятим 14 січня 1998 р. Вказаною нормою Закону політичним партіям, громадським організаціям і, що важливо, самовисуванням було надано право брати участь у виборах, що стало досить позитивним зрушенням в українському виборчому законодавстві.

Результати місцевих виборів 1998 року стали серйозним поштовхом для осмислення нової ролі політичних партій та формування демократичної системи політично відповідального місцевого самоврядування.

Місцеві вибори 2002 року загострили ще одну проблему, яка свідомо не була розв'язана у попередні роки та не була вирішена і на виборах 2006 року, а саме одночасне проведення місцевих виборів та виборів народних депутатів України. Це викликало у громадян негативну реакцію, незалежно від того, якими суб'єктами виборчого процесу вони

були. Так, виборці були незадоволені одночасним проведенням двох таких важливих заходів у зв'язку з труднощами стежити одночасно за виборчою кампанією на двох рівнях.

Одночасність виборів негативно сприймалася членами дільничних виборчих комісій, яким довелося працювати з великими переваженнями. Значна кількість документації, сувора відповідальність навіть у разі ненавмисної помилки або неухважності та зникнення бюлетенів, робота кілька ночей поспіль, підрахунок чотирьох, а в сільських місцевостях – п'яти різних бюлетенів, – впливали на фізичний та моральний стан як членів, так і голів дільничних виборчих комісій, наслідком чого часто ставала потреба перерахунку голосів [7, с. 77].

Місцеві вибори 2006 року проходили за законом «Про вибори депутатів Верховної Ради Автономної Республіки Крим, місцевих рад та сільських, селищних, міських голів», прийнятим Верховною Радою України 6 квітня 2004 року, який істотно відрізнявся від попередніх законів. Перш за все тому, що місцеві вибори були організовані за одним профільним законом, який регулював всі їх види, уніфікував певні виборчі процедури, що мало позитивний вплив на організацію та проведення виборів. Новелами закону стали зміна виборчої системи та введення нової системи формування дільничних виборчих комісій, закон не розмежував у часі проведення парламентських та місцевих виборів, а навпаки закріпив їх одночасне проведення на законодавчому рівні [8].

Закон запроваджував пропорційну виборчу систему, за якою вибори депутатів районних в містах, міських, районних, обласних рад, Верховної Ради Автономної Республіки Крим проводились з голосуванням за виборчі списки від місцевих організацій партій (блоків) у багатомандатних виборчих округах, межі яких збігалися з межами відповідно району в місті, міста, району, області, Верховної Ради Автономної Республіки Крим. Статтею 74 Закону передбачалося, що право на участь у розподілі депутатських мандатів отримають місцеві організації партій (блоки), які подолали 3 % виборчий бар'єр, а нерозподілені мандати розподіляються між партіями і блоками, які подолали виборчий бар'єр, за методом найбільших залишків [8].

До проблемних питань проведення виборів 2006 року можна віднести і дуалізм застосовуваних під час виборів виборчих систем. Виборці були поставлені в умови, за якими депутатів до різних органів місцевого самоврядування вони обирали одночасно, але по-різному. Виборці мали усвідомити всі тонкощі виборчої системи, що також було доволі складно, а це, у свою чергу, приводило до ускладнення можливості зробити впевнений і усвідомлений вибір.

Варто погодитися з думкою Р. Максакової, що досвід організації та проведення виборів місцевого самоврядування 2006 року свідчив про необхідність перегляду та вдосконалення низки виборчих процедур, а саме необхідність встановити чіткий строк (шість місяців) до початку виборчої кампанії, після якого в період виборів і до встановлення їх результатів не можна вносити зміни до виборчого законодавства України; переглянути систему формування дільничних виборчих комісій та вдосконалити механізм навчання членів дільничних та територіальних виборчих комісій; розмежувати місцеві та парламентські вибори в часі та виключити із Закону про місцеві вибори пункт 2 частини другої статті 14, яким встановлено вимогу проведення чергових місцевих виборів одночасно з виборами народних депутатів; переглянути систему підрахунку голосів; вирішити питання щодо відповідності чинного законодавства Конституції стосовно єдиного строку повноважень органів місцевого самоврядування; переглянути процедуру збереження виборчих бюлетенів у членів виборчих комісій під час проведення голосування [9, с. 91].

31 жовтня 2010 року в Україні відбулися чергові вибори місцевого самоврядування. Позитивно, що законодавець дослухався до численних рекомендацій політиків, науковців та практиків, тому вперше вони відбувалися окремо від парламентських. Це дало можливість удосконалити технічні моменти проведення виборів, забезпечило право громадян ретельніше контролювати їх хід, активніше брати участь у самих виборах, вивчати передвиборчі програми кандидатів, висувати до них більш конкретні запити тощо.

Була застосована змішана (мажоритарно-пропорційна система) щодо виборів до міських, районних та обласних рад. Відповідно до ст. 2 Закону, вибори депутатів Верховної Ради Автономної Республіки Крим, обласних, районних, міських, районних у містах рад мали проводитися за змішаною (мажоритарно-пропорційною) системою, за якою половина від кількості депутатів (загального складу) відповідної ради мала обиратися за виборчими списками кандидатів у депутати від місцевих організацій політичних партій у багатомандатному виборчому окрузі, межі якого збігаються з межами відповідно Автономної Республіки Крим, області, району, міста, району в місті; половина від кількості депутатів (загального складу) відповідної ради – за мажоритарною системою відносної більшості в одномандатних виборчих округах. Вибори сільських, селищних, міських голів – за мажоритарною системою відносної більшості в єдиному одномандатному виборчому окрузі, межі якого збігаються з межами відповідно села (кількох сіл, жителі яких добровільно об'єдналися у сільську громаду), селища, міста згідно з існуючим адміністративно-територіальним устроєм [8].

Чергова зміна виборчої моделі хоча й була викликана недосконалістю попередньої пропорційної моделі, але, на жаль, не стала значним кроком вперед у розвитку муніципальної влади. Так і не було досягнуто цілей зростання ролі політичних партій в управлінні місцевими справами та підвищенні їхньої відповідальності; політичної структуризації суспільства; пропорційного представництва в органах місцевого самоврядування основних політичних преференцій громадян України. Виборці голосували саме за партію, а не за окремих кандидатів, оскільки відкрита інформація була лише про перших п'ятьох кандидатів, виборець жодним чином не міг впливати на розташування кандидатів у списках, що давало можливість залучати у виборчі списки людей часом далеких від політики, зате наділених високою платоспроможністю, які після обрання могли вирішувати власні бізнесові інтереси.

У змісті Закону 2010 року простежується низка паралелей щодо побудови відносин між центральними, регіональними та місцевими органами державної влади та між Центральною виборчою комісією (ЦВК), територіальними та дільничими виборчими комісіями (ТВК, ДВК). Так, формування складу обласних, районних у містах територіальних виборчих комісій віднесено до повноважень ЦВК (ч. 4 ст. 22). Аналогічно, повноваження щодо формування ТВК нижчого рівня віднесено до компетенції ТВК вищого рівня (ч. ч. 6 – 8 ст. 22), статтею 23 Закону передбачено, що склад дільничних виборчих комісій формується відповідними територіальними виборчими комісіями. Також п. 6 статті 24 Закону про місцеві вибори 2010 року передбачає, що у разі невиконання відповідною територіальною виборчою комісією вимог Закону щодо встановлення в порядку та строки, визначені Законом, результатів відповідних місцевих виборів встановлює результати таких місцевих виборів [8].

Закон про місцеві вибори 2010 року на відміну від попередніх виборчих законів не передбачав можливості визнання окремого виду місцевих виборів недійсними. Законодавчим було лише право ДВК приймати рішення про визнання голосування на виборчій дільниці недійсним з підстав, наведених у ч. 3 статті 73 Закону, тобто передбачалася можливість визнання недійсними голосування лише по окремих виборчих комісіях, але не в цілому по відповідному виду місцевих виборів. Це означало, що незалежно від кількості допущених в ході виборчого процесу і в ході голосування порушень, кількості і відсотку виборчих дільниць, на яких голосування визнано недійсним, місцеві вибори визнаються такими, що відбулись.

До особливостей нового закону слід також віднести заборону участі у виборах блоків політичних партій. Вказана норма була вигідна, перш за все, потужним політичним партіям, натомість невеликі партійні структури були поставлені фактично у безперспективну ситуацію. Крім того, залишилася незмінною процедура обрання голів громад, які обиралися за принципом відносної більшості. Процедура двохтурового голосування не була підтримана парламентом. Суттєвим недоліком стала норма про те, що єдиним суб'єктом

висунення кандидатів у мажоритарних округах, а також на посади голів визначалися політичні партії. Доволі суперечливою в організаційному плані також виглядала норма щодо позбавлення права участі у процесі формування виборчих комісій непарламентських фракцій.

Виходячи із вказаних вище недоліків та результатів виборів, можна вважати, що оптимальною виборчою системою для місцевих виборів можуть бути вибори за пропорційним представництвом з відкритими партійними списками у багатомандатних виборчих округах.

14 липня 2015 року Верховна Рада України ухвалила Закон «Про місцеві вибори», який 8 серпня 2015 року набрав чинності. Вказаний Закон передбачав, що вибори депутатів сільських і селищних рад проходять за мажоритарною системою відносної більшості, а депутатів обласних, районних, міських, районних у містах рад – за пропорційною виборчою системою. Вибори міських голів у містах, кількість виборців у яких дорівнює або є більшою ніж 90 тисяч, проходять за мажоритарною системою абсолютної більшості (тобто у два тури, якщо в першому жодний кандидат не набрав понад 50 % голосів). Вибори сільського, селищного, міського голови міст, кількість виборців у яких є меншою ніж 90 тисяч, проводяться за мажоритарною системою відносної більшості, тобто в один тур. Закон про місцеві вибори містив також наступні нововведення: виборчий бар'єр для політичних партій становить 5%; у місцевих виборах не зможуть брати участь блоки; громадські організації можуть бути спостерігачами на виборах; зменшено кількість депутатів у радах. У Законі прописано загальний склад (кількість депутатів) місцевої ради співвідносно до чисельності виборців. Мінімальна кількість депутатів ради – 12 при чисельності виборців до 1 тисячі, максимальна – 120 депутатів при чисельності виборців понад 2 млн; Законом також передбачено встановлення гендерних квот у списку кандидатів у депутати на місцевих виборах. У списку партії має бути не менше 30 % представників однієї статі. У бюлетені поруч з назвою партії має бути вказано 2 кандидата: 1 особа – це загальний лідер списку, який буде вказаний в усіх бюлетенях на всіх округах (у випадку проходження партії він гарантовано стане депутатом); 2 особа закріплюється за конкретним округом (висунення в кожному окрузі не є обов'язковим). Виборці одночасно одною галочкою голосуватимуть і за партію, і за лідера списку, і за кандидата в окрузі, якщо партією такий був висунутий.

Оцінюючи сильні та слабкі сторони нового закону про місцеві вибори, експерти визнали перевагою запровадження двохтурових виборів міських голів великих міст, тоді як основною вадою ухваленого закону називають складність виборчого процесу та процедур. Окремі експерти відзначили обмеження можливостей для маленьких партій та самовисуванців, а також – обмеженість запровадженого принципу «відкритих списків» правом партій висувати лише по одному кандидату на виборчий округ.

Вибори відбулися 25 жовтня 2015 року, виборче законодавство, процес підготовки і проведення виборів потребують детального вивчення, але варто погодитися з думками юристів, політиків, експертів, що вибори 2015 року чітко підтвердили позитивну динаміку еволюції вітчизняного виборчого законодавства.

Реформи в системі місцевого самоврядування стали наслідком проведення перших виборів в об'єднаних територіальних громадах. Початок виборчого процесу перших виборів депутатів сільських, селищних, міських рад, об'єднаних територіальних громад і відповідних голів стартував 9 вересня 2017 року, а перші вибори відбулися 29 жовтня 2017 року [10]. Перш ніж аналізувати перші результати та проблеми їх правового забезпечення, варто звернути увагу на окремі теоретичні та організаційні засади функціонування об'єднаних територіальних громад.

Нормативно-правовим підґрунтям проведення нинішньої реформи місцевого самоврядування стали Концепція реформування місцевого самоврядування в Україні [11], Закон України «Про добровільне об'єднання територіальних громад» [12], Методика формування спроможних територіальних громад [13]. Крім того, 1 січня 2015 року набули чин-

ності зміни до Податкового та Бюджетного кодексів України щодо бюджетної децентралізації, завдяки якій значно розширилися джерела наповнення місцевих бюджетів. На основі значної можливості поповнення бюджетів місцевих територіальних громад, їх ролі в житті держави, регіону, окремого громадянина було сформоване поняття спроможної об'єднаної територіальної громади, яка самостійно, за рахунок власних коштів, може вирішувати питання місцевого значення завдяки наявності більших ресурсів та мобілізації внутрішніх резервів.

У ході процесу об'єднання виникали і виникають питання щодо фінансово незабезпечених громад, представлених певними населеними пунктами, щодо яких існує загроза зникнення як їх, так і їх інфраструктури в межах об'єднаної громади. І навпаки проблеми щодо того, що більш сильні громади фактично будуть «тягти на собі» об'єднану частину слабших. Виникає низка питань щодо реорганізації юридичних осіб, що знаходяться на їх території (школи, дитячі садки, лікарні), є побоювання перерозподілу кордонів районів, не забезпечена фахова підготовка працівників виконкомів, що зіштовхнулися з новими умовами управлінської діяльності тощо [14].

Практика підготовки і проведення виборів свідчить про низку проблем, що виникли в ході їх проведення та необхідність їх усунення на рівні правового регулювання.

Висновки. Практика проведення виборів місцевого самоврядування свідчить про недосконалість виборчого законодавства та необхідність його комплексного удосконалення, що забезпечить належну правову визначеність виборчих процедур. Так, на час проведення виборів законодавчо не врегульовано (це перш за все стосується виборів в об'єднаних громадах з різних районів), які саме місцеві організації партій мають право висування кандидатів до об'єднаних територіальних громад. Законодавча невизначеність створила суперечності, різне застосування виборчими комісіями правових норм. Проблемою також стали застарілі норми закону «Про місцеві вибори» щодо декларування кандидатами доходів тощо.

Залишається відкритим і питання виборчої системи, що використовується для проведення виборів в об'єднаних територіальних громадах (депутати сільських, селищних рад – за мажоритарною системою відносною більшості, депутати міських, обласних, районних рад – за пропорційною системою). На місцевих виборах все-таки більш вагомим є територіальний аспект (обирають тих, кого знають). Крім того, як свідчать результати проведених виборів, перевагу надають безпартійним. Партійна приналежність не є визначальним позитивним фактором виборів, а інколи відіграє негативне значення. Це свідчить про низку проблем: недовіру до політичних партій і їхніх лідерів, їх несприйняття, настрої протесту, низьку політичну культуру тощо. Виникає питання, наскільки виправданим є застосування у виборах місцевого самоврядування лише пропорційної системи.

Закон України «Про місцеве самоврядування в Україні» визначає місцеве самоврядування як гарантоване державою право та реальна здатність територіальної громади – жителів села чи добровільного об'єднання у сільську громаду жителів кількох сіл, селища, міста – самостійно або під відповідальність органів та посадових осіб місцевого самоврядування вирішувати питання місцевого значення в межах Конституції і законів України [14]. За роки функціонування вказаного Закону в нього внесено 120 доповнень і змін, що підтверджує необхідність удосконалення правового регулювання діяльності органів місцевого самоврядування.

Список використаних джерел

1. Декларація про державний суверенітет України. Декларація від 16.07.1990 № 55-ХІІ [Електронний ресурс]. – Режим доступу: zakon.rada.gov.ua/go/55-12 (дата звернення: 25.03.2017).
2. Про внесення змін до Закону Української РСР «Про місцеві Ради народних депутатів Української РСР та [...]». Закон України від 26.03.1992 № 2234-ХІІ [Електронний ресурс]. – Режим доступу: zakon.rada.gov.ua/laws/show/2234-12 (дата звернення: 25.03.2017).

3. Про формування місцевих органів влади і самоврядування. Закон України від 03.02.1994 № 3917-ХІІ [Електронний ресурс]. – Режим доступу: zakon.rada.gov.ua/laws/show/3917-12 (дата звернення: 25.03.2017).

4. Про забезпечення керівництва структурами державної виконавчої влади на місцях. Указ Президента від 06.08.1994 № 430/94 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: zakon.rada.gov.ua/laws/show/430/94.

5. Конституційний Договір між Верховною Радою України та Президентом України про основні засади організації [...]. Конституційний договір від 08.06.1995 № 1к/95-ВР. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: [http:// zakon.rada.gov.ua/](http://zakon.rada.gov.ua/) (дата звернення 20.03.2017).

6. Коломоєць Т. Вибори до органів місцевого самоврядування в Україні у контексті сучасних державотворчих процесів / Т. Коломоєць, Г. Самойленко // Вісник Центральної виборчої комісії. – 2007. – № 2 (8). – С. 76–82.

7. Про вибори депутатів Верховної Ради Автономної Крим, місцевих рад та сільських, селищних, міських голів. Закон України від 6.04.2004 № 1667-IV [Електронний ресурс]. – Режим доступу: zakon.rada.gov.ua/go/1667-15 (дата звернення: 25.03.2017).

8. Максакова Р. Т. Особливості організації та проведення місцевих виборів 2006 року в Україні / Р. Т. Максакова // Вісник ЦВК. – 2006. – № 2(4). – С. 86–91.

9. Про перші вибори депутатів сільських, селищних, міських рад об'єднаних територіальних громад і відповідних сільських, селищних, міських голів 29 жовтня 2017 року. Постанова ЦВК від 18.08.2017 № 164 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon0.rada.gov.ua/laws/show/v0164359-17#n18> (дата звернення: 10.04.2017).

10. Концепція реформування місцевого самоврядування в Україні. Схвалено розпорядженням Кабінету Міністрів України від 1 квітня 2014 р. № 333-р. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/333-2014-%D1%80> (дата звернення: 10.04.2017).

11. Про добровільне об'єднання територіальних громад. Закон України від 5 лютого 2015 року № 157-VIII. URL: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/157-19/page2> (дата звернення: 10.04.2017).

12. Методика формування спроможних територіальних громад. Затверджено постановою Кабінету Міністрів України від 8 квітня 2015 р. № 214 [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/214-2015-%D0%BF> (дата звернення: 10.04.2017).

13. Формування об'єднаних територіальних громад: стан, проблемні питання шляхи їх вирішення [Електронний ресурс]. – Режим доступу: www.niss.gov.ua/content/articles/.../terutor_gromad-86ead.p... (дата звернення: 10.04.2017).

14. Про місцеве самоврядування в Україні. Закон України від 10.06.2108 № 24 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: zakon.rada.gov.ua/laws/show/3917-12.

Ильницький Михайл Степанович,
кандидат юридических наук
(Всеукраинская общественная организация «Общество и Закон»,
г. Киев)
ORCID: <https://orcid.org/0000-0001-7132-3366>

РАЗВИТИЕ ЗАКОНОДАТЕЛЬСТВА О САМОУПРАВЛЕНИИ В УКРАИНЕ

Выборы местного самоуправления – это ключевой элемент политической системы страны. Современная избирательная система должна соответствовать принципам демократии и народовластия, обеспечивать максимальный уровень прозрачности проведения выборов, способствовать постоянной конкуренции во власти на основе выполнения политическими силами задач государственного развития, развития области, города, района, поселка, села. Выборы – это единственный способ формирования органов местного самоуправления, которые получают право действовать от имени общества и имеют полномочия на принятие общеобязательных решений на соответствующей территории. Для Украины остается потребность совершенной избирательной системы, которая бы отвечала уровню демократических стран мира и учитывала исторические, культурные, экономические, политические и другие национальные особенности.

Ключевые слова: местное самоуправление; народовластие; выборы; политические партии; избирательная система; законодательство.

Ilnitskiy Mikhail Stepanovich,

Doctor of Law

(All-Ukrainian Public Organization «Society and Law», Kiev)

ORCID: <https://orcid.org/0000-0001-7132-3366>

DEVELOPMENT OF LEGISLATION ON SELF GOVERNANCE IN UKRAINE

Local government elections are the key element of the country's political system. The modern electoral system must conform to the principles of democracy, to ensure the maximum transparency of the conduct the elections, to promote constant competition in power through the fulfillment by the political forces the tasks of state development, development of the region, city, district, settlement, village. Elections are the only way to form the local government bodies, which have the right to act on behalf of society and have the authority to make universal decisions in the respective territory.

Elections are democratic only if they represent the interests of the general population. Local government during the years of Ukraine's independence has undergone a difficult path of formation as a political institution and its legal status, taking rapid development of social life is already not meeting the challenges of time, in particular, independence and independence of self-governing bodies, their material, financial and information support, in connection with which there was a need to improve the legal regulation of their activities. As for Ukraine, it remains here the need for a perfect electoral system that meets the level of democratic countries of the world and takes into account historical, cultural, economic, political and other national peculiarities.

Key words: local self-government; democracy; elections; political parties; electoral system; legislation.

Надійшла до редколегії 06.06.2018